Бүхы оронуудай пролетаранар, нэгэдэгты!

Буряат-монголой ҮНЭН

№ 175 (4295)
1943 оной
АВГУСТЫН
28
суббото
Сөө 20 мүнгө

ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын ГК-гэй орган

Мүнөөдэрэй номерто:

СССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советэй тогтоол (1-дэхи нюурта).
СССР Союзай Совнаркомдо ба ВКП(б)-гэй ЦК-да (2-дохи нюурта).
Оборонын Наркомадһаа (1-дэхи нюурта).
Национальна сүлөөлэлтын французска Комитедые Советскэ Правительствын тоон мэдэрһэн тухай (1-дэхи нюурта).
Хуряалгын фронт дээрэ (1-дэхи нюурта).

Социалистическэ Мүрысөөнэй түрүүшүүд

★ **Сэлэнгын аймагай** Доодо-Бүхэнэй сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи бригада (бригадирынь үүхэр Гармаев) үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Тэрэ бригада таряахуряалгын хүдэлмэрийе графигай ёһоор эмхитэй бүтээсэтэйгээр ябуулна.

★ **Металлширпотребзаводтю** һаяхан Александр Огарков гэгшэ ерэһэн юм. Үүхэр Огарков хүдэлһэн сагһаа хойшо ажал хүдэлмэриин үндэр бүтээсын алдар ба табьяануудые олоһон байна.

★ **Кяхтын аймаг** дотор «Путь Октября» колхоз таряахуряалгын талаар түрүү һуури эзэлнэ. Энэ колхоз хуряалгын хүдэлмэрийе тоон зүбөөр эмхидхэһэн дээрэһээнь үүн бүхэн ороло-сотой, мүн харюусалгатай нэринаар ажаллана ба хүдэлмэрийн шанар ба бүтээсэ үндэр бүри улам дээшэлнэ. Колхознитууд үглөөнэй бүрэнхыһөө өхилээд, үдэшын боро хараан болтор Тэрэ хадаа үдэр бүхэндэ нормоо 230—250 процент гүйсэдхэнэ.

★ **Иволгын аймагай** колхозуудай ишунда «8 марта» колхоз шэнэ гургаса хуряалгаараа түрүү һуури эзэлнэ. Хуряалгада хүгшэн валуулгүй бүтэдөөрөө гаранхай. Эндэ олонхи колхознигууд нормо хахадые дүүргэдэг байна. Мүнөө тарилтынь 27,5 процент хуряагдаа.

ЭХЭ ОРОНОО ХАМГААЛАГШАДАЙ ЭРҮҮЛ ЭНХЫН ФОНД

Украйнын хоёрдохи столица болохо Харьковые сүлөөлһэн түй баясхаланта ехэ мэдээсэлэй үгэ...дые Верховно Главнокомандалагын приказһаа мэдэжэ, Москвагай ...р буунуудай һүртэ ехэ нэрьеэн ...гуур ажалайнгаа амжалтануудые ...ай орохой бүхы ажалшад арьбидө тэмцэглэһэн байна. Шэн зоригто ...арьковсиз дивизиүүд сүо дайлалда...а ябаһан эрэлхэг эзригто сэрэгүүдтэ ...ий град эсэн хаана-хаанаһаа ажа...й салют мэндэлүүдые хүргэнэ.

Манай эхэ орон хадаа өөрынгөө ...дан Армиие инаг һайхан хүбүүн ...нгөөр өнхэрэн харгалзадаг бэ элбэг ...лбэ туналамжаяа өсэшэ сусашагүй...эр үзүүлдэг байха юм. Тиигэжэ ...лаан Армидаа бүхы хүсөөрөө туналө бэйдэнэ хэрэг дээрэ гэршэяхын ...лдаа Тамбовско областийн колхозни...уд «Эхэ ороно хамгаалагшадай ...үүл энхын фонд» хүсэн түгэлдэрөөр ...гиүүлдхэ хүдэлөөниие соносохоһон ...айгаа.

Тамбовско колхознигуудай зүүн хэ...ааа болбол нүгөөн һайхан урда ба...жо, манай орон дотор хаа-хаанагүй ...олоһэн байна. Тэдэнэрэй үльгэр жэ...ааараар, манай Буряат-Монгол республикынь колхознигууд бусад областынуудай колхознигуудтай баян бартамаараа ...урьсажэ Эхэ ороно хамгаалагшадай ...үүл энхынь фондые бэлэг сэлтэнүүдэрэ үүдүрэжэ байха юм. Энэ хүдэлөөниие манай республика дотор эгээн ...үүн Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ артелийн членүүд ...одхэжэ парагад, тус фондо 100 ...нтнер һү ба 100 центнер мяха ...уулаа һэн.

«Манай республикын колхозууд ба колхознигууд адуу-мал үсхэбэрийдхэ гүйцэй түсэбые ба хүдөө-ажахын продуктнуудые тушааха үзүлгэнүүдэ ...үүлэн (үүргэжэ гртель бүхэндэ ...ийн фонд байгуулха хүсэд аргатай ...ийна гэжэ тоолоһоби... Гансал орлолго гаргаха, дайсай үеын байдалай ...ийн байһан ёһоор хүдэлмэрийхэ ...эгтэй» гэжэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозоорхи өөдэдынгөө хандалгашиг соо урялаһан байгаа.

Мүнөө таряахуряалга үргэн далайтайгаар ябажа, гүрэнэйнгөө урдахи ...ий үзүлгэнүүдые гүйсэдхэжэ эхилжэ байһан сагта эмэ урял хадаа колхозник бүгэнэй сэдьхэлдэ үшөө хүсэтэй мэдэрэл юруулха ёһотой.

Эмэ шухала хэрэгтэ хүдөө нютагуудтахи комсомольско организацинуудай ...ааг эдибхитэйгээр хаб адалсаха ...ушаргай. ВЛКСМ-эй 25-дахи ойе эрхидэр үгтаха тухай Зэдын аймагай «Үүлэн Үшөөтэй» колхозой комсомолецуудай ба залуушуудай уряа бэшэгые хүндэтэйгээр хүлеһэн манай республикын комсомолецуудай ба залуушуудай ...ийн угтамжа үзүлгэнүүдые абаһан байха юм. Улаан Армийн фондо зорюулжа зорюута тариһан комсомольско гектарнуудайнгаа ургасые богһихон ...йлзор ба гэлэгэгүйгөөр хуряажа Эхэ ороно хамгаалагшадай эрүүл энхын фондо тушааха гэжэ шидэнхэй. Жэшээлөөдэ, Кяхтын аймагай «Путь Октября» гэжэ колхозой комсомолецуудай ба залуушуудай Улаан Армийн Главная Командованийн фондо 100 центнер ...хим шэнартай таряа комсомольско гектарнуудһаа хуряажа үргэхэ ба немецкэ эзэмдэлгдэ дайрадаһан районуудта туналамжа бүлгөн 80 центнер таряа үргэхэ үзүлгэ абаа. Эдэ бүхы үзүлгэнүүдэй хоёһон саадһан дээрэ үлэшэхэгүйн тулдаа айхабтар ехэ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулагдаха ёһотой.

Эхэ ороно хамгаалагшадай эрүүл энхын фондо элбэг дэлбэгээр орожо байһан хүдөө-ажахын продукцинуудые Орёл, Белгород, Карачев, Харьковые горадуудаа сүлөөлөөд улам урагшаа дабшажа ябаһан Улаан Армийн шэнэ габльяата сэрэгүүдэй шэнэ баатаршалгануудаар зоригжоһон манай колхознигуудай бэлэгэй дээжэнүүд болоно. Улаан Армийнай үдэр бүхэндэ советскэ нэгэн газараа сүлөөлжэ ябаха. Тиимэ тулэ баатар сэрэгүүдтэ ба немецкэ эзэмдэлгэнэ сүлөөлэгдэһэн районуудтахи ахадүүнэртэ эли бүхы туналамжа үзүүлхэ—манай арюун үзүлгэ мүн.

Эмэ үзүлгэяа нэрэтэй түрэтэйгөөр гүйсэдхэжэ, эсэсэйнгэ илалтые улам улам ойротуулая!

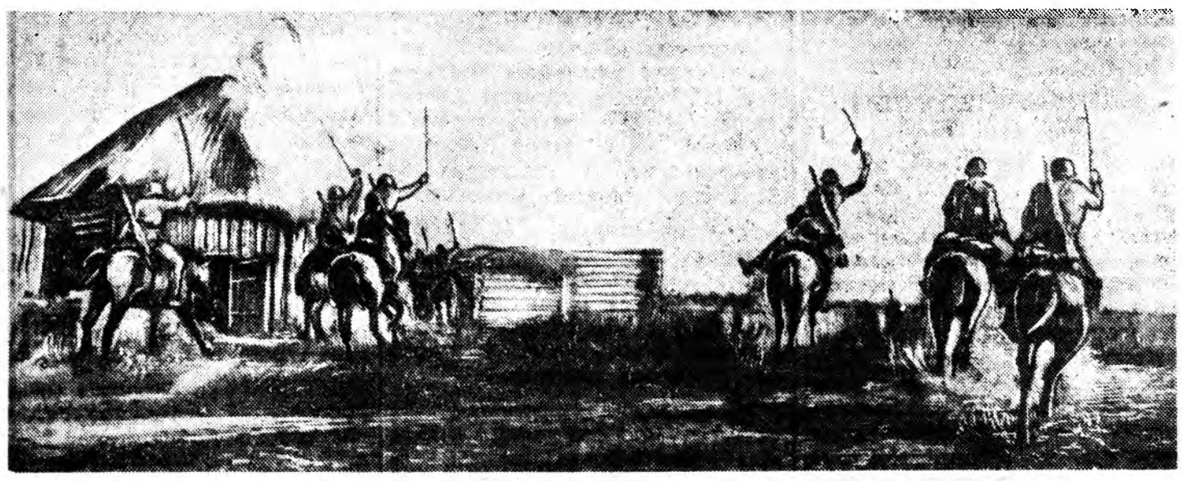

ДАЙЛАЛДАЖА БАЙГАА АРМИ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н-скэ гвардейскэ частиин кавалеристнууд немецүүдэй эзэлһэн тосхондо сумэрэн орожо ябана.
Л. Великжаниной фото (ТАСС-эй фотохроникО).

★ ★

Советскэ Информбюроһоо

Августын 26-ай оперативна мэдээсэл

Августын 26-ай туршада ХАРЬКОВҺАА баруугаар добтолжо ябаа манай сэрэгүүд зарим участогууд дээрэ 4-һөө 6 километр хүртэр урагшаа дабшаха зуураа хэдэн һуурин газариуудые эзэлбэ.

Донбасста, ВОРОШИЛОВГРАДҺАА баруун-урдуурхи оршондо, манай сэрэгүүд позицинуудаа һайжаруулха байлдаануудые хэбэ.

Фронтын бусад участогууд дээрэ манай сэрэгүүд дайшалхы тагнуул хээ.

Августын 25-ай туршада манай сэрэгууд бүхы фронтнуудаа дээрэ 92 немецкэ танк гэмтээһэн ба үгы хэһэн байна. Агаарай байлдаануудта ба зенитнэ артиллериин буудалгаар дайсанай 38 самолёт унагаагдаа.

★ ★ ★

Харьковһаа баруугаар манай сэрэгүүд добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ, хэдэн һуурин газарнуудые эзэлбэ. Нэгэ һуурин газарай түлөө болдһон байлдаануудта Н-скэ соединениин частьнуудай 2 батальон ябган сэрэгүүдые бута сохёо. 17 ехэ буу, 69 пулемёт, 15 автомашина ба һомо хэрэгсэлнүүдэй склад буляан абтаба. Хүнүүд плендэ абтаа. Нүгөөдэ участок дээрэ советскэ боецүүд гитлеровецүүдэй контратаканууды нэгэтэ бэшэ сухарисаа сохижо, тэдэнэрые ехэ гэлэтэдэ юруулһан байна. 800 гаран немецкэ солдат ба офицер үгы хэгдээ. Дайсанай 16 танк гэмтэгдһэн ба галдагдаһан байна. Манай подразделениүүд сухарижа ябаа дайсаниие намнажа, томо һуурин газарта сүмэрэн ороод, үйлсын байлдаануудые хэжэ байна.

Харьковһаа урдуур Н-скэ частиин боецүүд хатуу шанга байлдаанда 600 гитлеровецые үгы хэһэн, дайсанай 9 танк ба хоёр самоходно ехэ буу галдаһан байна.

Немецкэ булимтарагшадта эсэргүү тамсэлдэ советскэ боецүүд баатар зоригтой ба эрхим дээдэ дайшалхы һүртуулитай байһанаа харуулна. Нэгэ участок дээрэ 16 немецкэ танк манай частиин хажуу талаһаань сохилто хэгые һэдэбэ. Нуугада байһан лейтенант Паршинай танк буудалга хэжэ, колонные толгойлон ябаһан 4 немецкэ танкые үгы хэ. Үүнүүдэй үлэгэ Паршин хүндэ немецкэ танкнуд тээшэ буудажа, «Тигр» түүхэлэй 3 танкые гэмтээбэ. Гвардиин майор Брылеев гэгшын артиллерийскэ батарея нэгэ байлдаанда 6 немецкэ танк, хэдэн арбаад гитлеровецүүдые үгы хээ. Лётчик-истребитель младша лейтенант Михеев 10 үдэр соо дайсанай 2 бомбардировщик ба 2 истребителиие унагааба.

★ Донбасста, Ворошиловградһаа баруун-урдуур, манай сэрэгүүд позицинуудаа һайжаруулха байлдаануудые хэбэ. Дайсан хэдэн контратаканууды хойно-хойноһоонь хээд, амжалта түйлаагүй. Н-скэ соединени хатуу шанга байлдаануудта 1.200 немецкэ солдат ба офицерые үгы хэһэн ба 120 хүниие плендэ абаһан байна. 32 немецкэ танк, 43 ехэ буу, тэрэ тоодо 12 самоходно ехэ буу үгы хэгдээ. Дайсанһаа бүрин бүтэн 7 танк, һомо хэрэгсэлнүүдтэй ба сэрэгэй бусад зэбсэг хэрэгсэлтэй түмэрзамай хоёр эшелон буляан абтаба.

★ Изюмһээ урдуур манай сэрэгүүд дайсанай контратаканууды сухариса сохижо, батальон шахуу немецкэ ябган сэрэгүүдые үгы хэһэн, дайсанай 16 танк, 3 самоходно ехэ буу ба 40 автомашиные гэмтээһэн ба галдаһан байна. Нэгэ участок дээрэ лейтенант Веселов гэгшын командалга доро ябаһан 12 улаанармеец 10 немецкэ танктай байлдаа хэбэ. Манай боецүүд гранатануудаар шэдэжэ дайсанай 4 танкые жагсаалһаа гаргаа. Үлэһэн немецкэ танкнуд түрүүшынгээ позицинуудта сухарин тонилһон байна.

★ Брянска зүгтэ манай подразделениүүд тагнуулай ябуулганууды хэбэ. Н-скэ частиин боецүүд немецкэ траншеенүүд худар сүмэрэн ороод, катуу шанга тулалдаанай эсэстэ тэрэниие эзэлһэн байна.

★ Ленинградска фронт дээрэ манай подразделениүүд дайсанай хоёр роте шахуу ябган сэрэгүүдые хюдажа, 23 дэт ба 13 землянка һандаргаба. Ахалагша лейтенант Иванешкын ...комадалга доро ябаһан танкистнууд 3 үдэр соо 10 немецкэ полевой ехэ буу үгы хэһэн, «Фердинанд» гэдэг хоёр самоходно үхэр буу гэмтээһэн ба дайсанай хэдэн арбаад ябган сэрэгүүдые хюдаһан байна.

★ Улаан туга Балтийска Флодой авиаци финскэ тохойдо дайсанай хатуулай корабль, харуулай катер ба канонерскэ онгосые шэнгээгээ.

★ Плендэ абтаһан немецкэ обер-ефрейторнүүд Вилли Рихтар, Гюнтер Фрицше ба Гейнц Дате гэгшэд (255-дахи немецкэ ябган сэрэгэй дивизиин 255-дахи артиллерийскэ полкһоо) иигэжэ хөөрэбэ: «Борисовкын оршонно манай артиллерийскэ полк бусад дивизиүүдэй частьнуудтай хамта хүреэлэлгэ ороо һэн. Сахаригые сүмэ сохихо гэһэн һэдэлгэнүүд амжалтагүй һалаа бэлэй. Ородууд хүреэлэгдэһэн немецкэ частьнуудые удангүй бута сохёо. Олон солдадууд плендэ ороһон байна. Курскда немецкэ сэрэгүүдэй зүүнай добтолгын бүрүү һүрэһэнэй хүүлэлэр офицернүүд бидэнэртэ иигэжэ хэлэе: «Бидэнэр диилдэбди, манай тээлтэ угаа ехэ, гэбшье тэдэ гэлэтэнүүд дэмы хооһоор болоогүй. Бидэнэр ородуудай хүсьень бүрүүлһан ба добтолгыень болюулһан байнабди». Теэд эдэ бүхы бултадаа худал хүүрмаг байшоо. Ородой сэрэгүүд үргэн фронтоор добтолгодо ороһон ба немецкэ армий гэдэргээ сухариһан байна».

★ ★

Армийн Генерал гэһэн сэрэгэй нэрээргые Конев И. С. ба Попов М. М. гэгшэдтэ олгохо тухай

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советэй тогтоол

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советэй **тогтоохонь:**

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1940 оной майн 7-ой Указаар тогтоогдоһон Армийн Генерал гэһэн сэрэгэй нэрээргые олгохо:

Конев Иван Степановичта

Попов Маркиан Михайловичта.

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советэй түрүүлэгшэ **И. СТАЛИН.**
СССР-эй Совнаркомэй Хэрэгүүдые эрхилэгшэ Я. ЧАДАЕВ.

Москва, Кремль.
1943 оной августын 26.

Оборонын Наркомадһаа

Танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант **Волох** Пётр Васильевич гэгшэ Изюм городой оршондо дайшалхы пост дээрээ наһа бараба. ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советэй тогтоолоор Изюм городто тэрээндэ памятник байгуулагдажа, 2-дохи Саратовска танкова училищида тэрээнэй нэрэ олгогдожо ба Өнгөлөс городто (нүхэр Волохын түрүүлэн газар) нэгэ үйлсэ Волохын нэрэмжэтэ үйлсэ болгогдон нэрлэгдэжэ, нүхэр Волохын дурасхаал мүнхэлэгдэхэ болобо.

Национальна сүлөөлэлтын Французска Комитедые Советскэ Правительствын тоон мэдэрһэн тухай

Июнийн 17-до Национальна сүлөөлэлтын Французска Комитет болбол июнийн 3-ай өөрынгөө декларациие ба тэрээниие тоон мэдэрхэ тухай асуулалаар өөрынгөө хандалгые советскэ правительствада дамжуулан хүргэһэн байна. Августын 26-да Гадаадын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссариат болбол Советскэ Правительствын даалгабарыар Национальна сүлөөлэлтын Французска Комитедтэ иигэжэ мэдээсэбэ:

«Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай правительство болбол национальна сүлөөлэлтын Французска Комитедэй декларацитай танилсаад, национальна сүлөөлэлтын Французска Комитедые Французска республикын гүрэнэй интересүүдэй түлөөлөгшэ ба гитлеровскэ дарлалтада эсэргүү тэмцэжэ байгаа бүхы французска патриотуудай хүүтэлбэрилэгшэнь гэжэ тоон мэдэрхэ ба тэрээнтэй бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэдөө һэлгэн байлсуулха гэжэ шидэбэ».

УКРАИНА...

Илья ЭРЕНБУРГ

Харьков бидэндэ город гэхэһээ үлүү сэ һанагдадаг. Харьков хадаа Украина мүн! Манай зүрхэн дээрэ шулуун унаһан шэнги хоёр жэл соо гашуудал үзөөбди. Харин мүнөөдэр һанаа алдан тэнийсэбди: Украина дээгүүрнай үдэр боложо байна.

Бидэнэр бараниинь мэтэнэбди. Тэдэнэр Украиные хоёһолон шобтороо, тиигэжэ тэдэ алууршад шоото хангирган байжа олзоёо тоолон байгаа. Алуурша Розенберг: «Украина—манай амбар гэшэ» гэжэ сэдьхэл дүүрэн эмхидһэ алдажа һуугаа. Алуурша Эрих Кох гэгшэ: «Украина манда конфетэһээ эхилээд хүдэлмэриин гар хүртэр хамаг юумые үгэнэ» гэжэ һайрхадаг байба. Конфетэһээ эхилээд хүнэй шуһан хүртэр гэжэ тэрэ бүзар золиг хэлэхэ байгаал даа. Тэдэнэр арбан хоёр акционернэ общество байгуулжа тэдэнэйнгээ дүрим соо: «пус обществын зорилгонь хадаа украинска һуурин зоной элеэ хоолые хамаран абаха ябалал болоно» гэжэ бэшэгдэнхэй байдаг. Тэдэнэр хэдэн зуугаад мянган украинска басагадые Германи үруу түүжа абаашаа. Хүнэй нюдэнэй нёлбоһоор баяжан һуужа, «Энэ хадаа манай хэтэ мүнхэ зөөри» гэжэ хэлсэдэг байгаа. Тэдэнэр бае бэдэлэ бууса, гар...ааг...нуудые үргэлсэжэ байгаа юм. Мүнөө һүни битэнэр амар тэнигэлэч унтахабди: энэ һүни тэдэнэрэй нойр хүрэхэгүй. Харьковта хүнэй мяхаар наймаа хэжэ байһан Швайнфаркт ба Свинемюндын олзо барыша бэтэрэшэл мүнөө баруун тэшээ һүүл гэрэшээ талиижа ябанад. Полтавын комендант шэшэржэ һууна. «Украиниие газельшафтын» директор чемоданаа наашань гаргаа: Ромнадо байжа таарахаяа болёо ха. Хүхэ сагаан Эрих Кох дохиоһон һарын толондо олзо барышаяа бэшэ, харин бүтасохигдоһон немецкэ дивизиүүдые тооложо байна.

Бидэнэр юуеыншье мартаагүйбди. Будённовкодо басагадые Фридрих Шмидтын зобоохонниешье мартаагүйбди. Белопольедо хүнние үлгэхэ хоёр дабхар саха немецүүдэй баргыеньшье мартаагүйбди. Кассельда арбан табатай Галя Михальченкые немецүүдэй нохойдо бажуулгаһыеншье мартаагүйбди. Черниговэй үнһэн шандаруушье мартаагүйбди. Киевэй һанталрал бутардаһыешье мартаагүйбди. Бидэнэр мартаагүйбди, мартахашьегүйбди. Алууршадта үлгүүлжэ алуулха сагнай дүүһаха дүтэлөө; өөһэдөө үлгүүлхэ сагынь ерэхэнь.

Шинийнгээ хүндэ шархатуудые Эхэ оромнай эдэгээхэл,—гэжэ бидэнэр хүдэлмэриишэнэй город, алдарта Харьковтаа хэлэнэмди. Шархыешни Эхэ оромнай эмнэн эдэгээхэл. Үнэһэн шандаруу соообоо мэндэлэн бодохолши. Зүгөөр шамайе зобоогшоотю амар заяан байхагүй: тэдэнэр үхэлэйнгөө гашуудда шулуу мэрэхэл, тэдэнэр орилон үйлалдахал, теэд тэдэнэр ямаршье үйхай нёлбоһоороо хорото ябуулганууудаа зайлажа шадахагүйл.

Зоритжыш!—гэжэ бидэнэр гурбан дабхар инаг хүндэтэй хэтэ мүнхэ Киевтээ хэлэнэбди. Үни болонгүйгөөр Киевскэ гэһэн нэрэ зүүхэ дивизиүүдэй баруун тээшээ дабшажал ябана.

Улаан Армийн зам харты хүндэ хүшэршье һаа үндэр һайхан байна даа. Украина ба нэлхэйдэ ажа амидарал асаржа ябанабшуу. Уранзохёолшо халаа үгэ хүүрэй үнэ сэнгые мэдэнэб. Хэды тиигэбэшье дайн сэрэгтэ хамаг үгэ хөөрөөнүүдһээ үлэмжэ үндэр нэгэ юумэ бии. Росси болбол үгэ хөөрөө дэлгэнэ бэшэ. Росси болбол дайлалдажа байна,—гэжэ энэ баясхалантай часта бүхы дэлхэйдэ хэлэнүй яаха гэшэб.

Августын 24-эй «Правда».

ХУРЯАЛГЫН ФРОНТ ДЭЭРЭ

Нухэр Сталинай приказые иигэжэ харюулна

ТУРУНТАЕВО, августын 27. (**Телефонозр абтаба**). Хүн бүхэнэй сэзжэ зүрхэндэ барагдашагүй ехэ баярай баясхаланта хүсэн орьелон бусалжа, тэдэнэр түрэлхи Улаан Армийнгаа Харьков городые сүлөөлһэн түүхэтэ амжалта соо өөһэдынгөө хүдэлмэришэ хүдэр гараар бүтээһэн ажалай үрэ дүнгүүдые эли тодоор хаража, улам урагшаа ажалай угаа ехэ амжалтануудые түйлахын түлөө унтаршагүй эршэтэй шэнэ хүсэнэ эзэлэгдэн, омог дорюунууд ба һүртэй бартай, түүбэ юумэндэ хүдэлтэгдэшэгүй ехэ хүсэн боложо, хүхинэн хүүен байхань үзэгдэбэ.

Эндэ Прибайкальска аймагай Ильинскэ сомоной «Красный Партизан» колхозо үргэн халуун митинг болоо. Энэ митинг дээрэ нүхэр Сталинай приказые халуунаар шагнажа, хүдөө-ажахын продуктнуудые саг болзор соонь үрэндөө сүм тушаажа дүүргэхэ тухай ба таряагаа тон богонихон сат соо гэлэтэгүйгөөр хуряаха тухай тодорхой үзүлгэнүүдые тэндэ сугларагшад нэгэн дуугаар абаба.

Тэдэнэр шэн зоригто шэнэ хүсөөр таряалан дээрээ ажаллажа байнад. Олонхи колхознигууд, жэшээлхэдэ Доолто боогшод нүхэд Кликунева Брезгина, Старкова, Бычкова ба бусад нормоёо үдэр бүхэндэ 125—130 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэд. Жаткын машинистнэр нүхэд Кузнецов ба Старцев гэгшэд үдэр соогоо 4.5 гектар таряа хадана. Социалистическэ мүрысөөндэ оролсогүй нэгэшье колхозник таряалан дээрэ үгы юм.

Очир Маланов.

Нэгэдэхи бригадада

Уужам Чесаныи зүүн-хойто хойморто хүнхэр жалга, майла гүбөө болоһон газарта Хүреэтэ гэжэ нютаг байдаг. Энэ нютагта Хэжэнгын аймагай «Коминтерн» колхозой нэгэдэгээр бригада һуурин байдалаа бэхилэн заһанхай, таряа талхаяа үргүүлжэ, үбһэ ногоотоо хуряадаг юм.

Мүнөө жэлэй үргаса хуряалгые энэ бригада нүхэр Будажабайн хүтэлбэри доро хүсэн түгэс бэлэдхэлтэйгээр эмхитэй һайнаар ябуулжа байна. Мори унаань унаһан хүн бүхэнэй харюусалга доро, машина ба тоног зэмсэгүүдынь айхабтар нарыар саб-яб гэмээр эдлэгдэдэг.

Уран дархашуул Радна Гармаев ба Дондок Гармаев гэгшэдэй зэһабарилан гаргаһан машина зэбсэг таһалгаряагүй һайнаар хүдэлмэриилэнэ, бата бэхи байна. Бригадын олонхи колхознигууд бултадаа үдэрэйнгөө нормые дүүргэдэг.

Д. Базаров.

Фронтын туһада

Фронтовигай һамган нүхэр Федора Еветина гэгшэ Кяхтын аймагай Усть-Киранай сомоной совветэ үборщицоор хүдэлмэрилдэг юм. Мүнөө дайн сэрэгэй энэ бэрхэ сагта үхибүүдшье үтэлһэн үбгэд хүгшэдшье илгаагүй. Хүн бүхэн фронтын туһада, дайсанаа узуур ундигүй болтор түргэн үгы хэхын түлөө бүхы арга шадалаа зорюулна гээшэ.

Хэрбээ нэгэшье хүн үлэнгүй бултадаа түрүүшүүлтэйгээ зэргэшэн хүдэлмэрилдэг байгаа һаа Улаан Армийнгаа баатар хүсэн ба зориг нэрэ айхабтар ехэ шэнэ хүсэ нэмээхэ болжо. хүхинэн хүүен байхань үзэгдэбэ.

Эндэ Прибайкальска аймагай Ильинскэ сомоной «Красный Партизан» колхозо үргэн халуун митинг болоо. Энэ митинг дээрэ нүхэр Сталинай приказые ажал эхилбэ. Тиихэдэ нүхэр Еветина таряаруряалтые саг соонь үнгэргэхын түлөө колхозто ошожо туһалха гэжэ шиидээ. 5 наһатай хүбүүтээ таниха айлдаа орхёод, бригада гараба. Тэрэ үдэрһөө хойшо таряалан дээрэ бухал боожо ороо. Үнэн зүрхэнһөө хамаг хүсэ шадалаа гаргажа хүдэлмэрилэн, 40 бухал нормын орондо ехэнхидээ 70 бухал бооно.7 үдэрэй турша соо 420 бухал нятта сэбэрээр бооһон байна. Иигэжэ нүхэр Еветина һанаһан һаналаа ажал хэрэг дээрэ бэелүүлжэ олон нитэ колхознигуудай дунда үнэтэ суута ажалай үндэр бүтээсын үльгэр жэшээ харуулна.

Ц. Дамбаев.

ССР Союзай Совнаркомдо ба ВКП(б)-гэй ЦК-да

Немецкэ эзэмдэлгэһээ сүлөөлэгдэһэн районуудтахи ажахые һэргээн бодхоохо талаар хойшолуулшагүй хэмжээнүүд тухай

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь августын 25-ай ба 27-ой „Б.-М. Үнэндэ")

8. Наркомземэй фонд соohоо Смоленскэ областиин колхозууд ба МТС-ууд тэ 150 жатка, 150 сенокосилка, 1.500 морин плуг, 250 сортировка, 50 тракторна плуг ба 100 комбайные һэргээн заһабарилха запас частнуудые 3-дахи квартал соо тээжэ ябуулхые Наркомминвооружение үилгалха.

9. Смоленскэ областиин МТС-ууд тэ трофейнэ зөөри соohоо 1.500 бочко үгэхэ гэжэ Улаан Армиин УОГ-е үилгалха.

КАЛИНИНСКА ОБЛАСТЬДО

10. 1943 ондо жэжэ заһабарилгын 24 мастерской ба капитальна заһабарилгын 3 МТМ һэргээн бодхоохо гэжэ Калининска облисполком ба ВКП(б)-гэй Обкомые үилгалха.

Заһабарилгын мастерскойнуудые байгуулха ябадалда Наркомадай юрэнхы сметэһээ 3 миллион тухэриг мөнгэ гаргажа үгэхые СССР-эй Наркомземые үилгалха.

11. СССР-эй Наркомземэй фонд соohоо Калининска областиин колхозуудта 150 жатка, 150 сенокосилка, 1.500 морин плуг ба 250 сортировка болон 200 комбайн һэргээн заһабарилха запас частнуудые энэ оной III-дахи квартал тээжэ ябуулхые Наркомминвооружение үилгалха.

12. Калининска областиин МТС-ууд тэ металл отолдог 82 станок, 17 газэлектрошэрээлгын аппарат ба 25 мотор гаргажа үгэхэ тухай ВКП(б)-гэй Горьковско Обкомой мэдээсэлые анхаралдаа хүлеэн абаха.

13. МТС-ууд эй байра байдалай барилгануудые һаргээн бодхоохо ябадалда 2 миллион тухэриг ба 650 тракторые һэргээн заһабарилха ябадалда 1,3 миллион тухэриг мөнгэ 1943 оной соо Калининска областьдо үгэхые СССР-эй Наркомземые үилгалха.

КУРСКА ОБЛАСТЬДО

14. Курска областьдо 350 СТЗ НАТИ тракторнуудые ба Пензенскэ ба Саратовска областьнуудһаа 150 тракторые энэ оной IV-дэхи квартал соо гаргажа үгэхэ гэжэ СССР-эй Госплан ба СССР-эй Наркомземые үилгалха.

15. 1943 ондо 15 МТС, жэжэ заһабарилгын 40 мастерской ба капитальна заһабарилгын 12 мастерскойе һэргээн бодхоохо гэжэ Курска облисполком ба ВКП(б)-гэй обкомые үилгалха.

16. Урдань өнөөлэгдэһэн Крестищенскэ ба Аннинска МТС-ууд ые Курска областьдонь бусаахые Тамбовско облисполкомые ба Тербунска МТС-ые бүхы трактарна парк, зөөри зөөшэ, тухеэрэлгэ ба кадрнуудтайнь бусаахые Воронежско облисполкомые үилгалха.

17. Колхозуудта шэрэхэ тээхэ зэр зэбсэгүүдые Дмитровскэ завод дээрэ үйлэдбэрилхэ ябадалые эмхидхэхые Курска облисполком ба РСФСР-эй Наркомместпромые үилгалха.

18. СССР-эй Наркомземэй фондһоо 1.700 морин плуг, 240 сенокосилка, 215 жатка ба 140 сортировка энэ оной III-дахи квартал соо тээжэ ябуулхые Наркомминвооружение үилгалха.

ВОРОНЕЖСКО ОБЛАСТЬДО

19. Капитальна ба жэжэ заһабаринн 44 МТМ-е 1943 ондо һэргээхые Воронежско облисполком ба ВКП(б)-гэй обкомые үилгалха.

Заһабаринн мастерскойнуудые һэргээхэ ябадалда 5 миллион тухэриг юрэнхы сметэһээ гаргажа үгэхые СССР-эй Наркомземые үилгалха.

20. Саратовска областиин Пугачевско заводһоо металл отолдог 45 станогые Липецкэ заводто бусаахые СССР-эй Наркомземдэ эмхидхэрэ.

21. Острогожско мотор заһабарилха заводые 1943 ондо һэргээхые Воронежско облисполком, ВКП(б)-гэй обком ба СССР-эй Наркомземые үилгалха.

22. Наркомземэй фондтуудһаа энэ оной III-дахи квартала 1.000 морин плуг, 150 сенокосилка, 150 жатка ба 350 сортировка Воронежско областьдо зөөн абаашахые Наркомминвооружение үилгалха.

23. Саратовска областьһоо хөөр МТС-ые трактарна паркатайнь, тухеэрэлгэ ба кадрнуудтайнь бусаажа, тэрэнэй хүүдэлмэрие һэргээхые СССР-эй Наркомземые, Саратовска облисполком ба ВКП(б)-гэй Обкомые үилгалха.

КРАСНОДАРСКА ХИЗААРТА

24. Жэжэ заһабаринн 92 мастерскойе, капитальна заһабаринн 5 МТМ-е ба Краснодарска мотор заһабарилгын заводые 1943 ондо һэргээхые Краснодарска Крайисполком ба ВКП(б)-гэй Крайкомые үилгалха.

МТМ ба заһабарилгын заводые һэргээхэ ябадалда 5 миллион тухэриг юрэнхы сметэһээ табихые СССР-эй Наркомземые үилгалха.

25. РСФСР-эй Наркомместпромой хадааһанай заводой бүтээн гаргаһан юумэнүүдые 1943 ондо хизаарайнгаа дэтор хүүдэ-ажахые һэргээхэ ябадалда хэрэглэхые Краснодарска крайисполкомдо зүбшөөрхэ.

26. Энэ оной III-дахи квартала СССР-эй Наркомземэй фондтуудһаа 200 морин плуг, 50 тракторна плуг, 80 сенокосилка, 50 жатка, 50 сортировка Краснодарска хизаарта ябуулхые Наркомминвооружение үилгалха.

СТАЛИНГРАДСКА ОБЛАСТЬДО

27. Зарим талаараа бүтэн үлэһэн жэжэ заһабарилгын 65 МТМ-е һэргээхые Сталинградска облисполком ба ВКП(б)-гэй обкомые үилгалха.

МТМ-е һэргээхэ ябадалда 3,5 миллион тухэриг юрэнхы сметэһээ табихые СССР-эй Наркомземые үилгалха.

28. Энэ оной III-дахи квартала СССР-эй Наркомземэй фондтуудһаа 100 сенокосилка, 100 жатка, 140 сортировка, 700 морин плуг ба 50 тракторна плуг Сталинградска областьдо эльгээхые Наркомминвооружение үилгалха.

29. Сүлөөлэгдэһэн районуудай МТМ-нүүдые һэргээхын тулада Сталинград ба Астрахань городуудай заводуул дээрэһээ 30 токарна, 40 сверлильнэ, 30 расточна, 10 строгальна, 10 фрезернэ ба 10 шлифовальна станогуудые ба 10 электрошэрээлгын аппаратуудые абахые Сталинградска облисполком ба ВКП(б)-гэй Обкомдо зүбшөөрхэ.

СТАВРОПОЛЬСКА ХИЗААРТА

30. 1943 ондо жэжэ заһабарилгын 20 мастерскойе ба капитальна заһабарилгын 5 МТМ-е һэргээхые Ставропольска крайисполком ба ВКП(б)-гэй крайкомые үилгалха.

Энээндэ 3 миллион тухэриг юрэнхы сметэһээ таһалан гаргахые СССР-эй Наркомземые үилгалха.

31. 1943 ондо Пятигорско мотор заһабарилгын завод ба РСФСР-эй Наркомместпромой Георгиевскэ хадааһанай заводой бүтээн гаргаһан юумэнүүдые хизаарайнгаа дотор хүүдэ-ажахые һэргээхэ ябадалда хэрэглэхэ Ставропольска крайисполкомдо зүбшөөрхэ.

32. Энэ оной III-дахи квартала СССР-эй Наркомземэй фондтуудһаа 200 морин плуг, 50 тракторна плуг, 60 сенокосилка, 40 жатка, 50 сортировка Ставропольска хизаарта эльгээхые Наркомминвооружение үилгалха.

РОСТОВСКО ОБЛАСТЬДО

33. 1943 ондо Морозовско ба Ростовско заһабарилгын заводуудые, жэжэ заһабарилгын 30 мастерской ба капитальна заһабарилгын 10 МТМ-е һэргээхые Ростовско облисполком ба ВКП(б)-гэй обкомые үилгалха.

МТМ ба ремзаводуудые һэргээхэ ябадалда 3,5 миллион тухэриг юрэнхы сметэһээ табихые СССР-эй Наркомземые үилгалха.

34. Металл отолдог 5 станок, заһабаринн тухеэрэлгэ ба прессые Азербайджанска ССР-эй Кировобадска ремзаводһоо Ростовско электроремонтно заводто бусаахые СССР-эй Наркомземдэ дурадхаха.

35. Энэ оной III-дахи квартала СССР-эй Наркомземэй фондтуудһаа 200 морин плуг, 50 тракторна плуг, 80 сенокосилка, 48 сортировка, 60 жатка Ростовско областьдо эльгээхые Наркомминвооружение үилгалха.

36. Областиинтоо хүүдэ-ажахые һэргээхэ ябадалда хэрэглэхээр Ростовска хадааһанай завод дээрэ хадааһанай бүтээлгые дэөшэлүүлхые РСФСР-эй Наркомместпромые үилгалха.

УКРАИНСКА ССР-тэ

37. 1943 ондо немецко-фашистска эзэмдэгшэдэһээ сүлөөлэгдэһэн Сумска ба Харьковска областиин районуудта 18 МТС-ые һэргээхые СССР-эй Совнарком ба КП(б)У-гэй ЦК-е үилгалха.

38. Энэ оной октябриин 15 хүртэр УССР-эй районуудта 400 трактор ба бүрин бүтэн 200 тракторна плуг, тэрэ тооло Куйбышевска областьһоо 100 трактор ба 48 тракторна плуг, Мордовско АССР-һээ 50 трактор, Пензенскэ областьһоо 50 трактор ба 24 тракторна плуг, Рязанска областьһоо 50 трактор ба 24 тракторна плуг, Саратовска областьһоо 150 трактор ба 104 тракторна плуг зөөн абаашахые СССР-эй Наркомзем ба НКПС-ые үилгалха.

СССР-эй СНК ба ВКП(б)-гэй ПК-гэй 1943 оной январиин 23-ай № 89 тогтоолоор тогтоогдоһон гуримай бүсэр трактор ба плугуудые ашажа эльгээхэ ябадалые үйлдэхэ.

39. УССР-эй сүлөөлэгдэһэн районуудта 18 МТС-ые һэргээхын тулада Наркомземайнгаа юрэнхы сметэһээ 900 мянган тухэриг табихые СССР-эй Наркомземые үилгалха.

40. 1943 оной IV-дэхи квартала заһабарилгын 3 завод, капитальна заһабарилгын 3 МТМ ба МТС-ууд эй дэргэдэ 18 МТМ-е һэргээхые УССР-эй СНК ба КП(б)У-гэй ЦК-е үилгалха.

Ремзаводуудые, капитальна заһабарилгын МТМ-нүүдые һэргээхын тулада түрүүнэй өнөөлгэдэһэн УССР-эй ремзаводуул ба МТМ-нүүдэһээ үлдаахи тухеэрэлгэнүүдые бусаахые СССР-эй Наркомземдэ ба УССР-эй СНК-да зүбшөөрхэ гэбэл:

45 токарна станок,
15 сверлильнэ станок,
4 расточно станок,
5 фрезернэ станок,
3 переменнэ тогой генератор (15—25 киловатт),
45 электромотор (2—5 киловатт),

41. Украинска ССР-эй сүлөөлэгдэһэн районуудта энэ оной III-дахи квартала СССР-эй Наркомземэй фондтуудһаа үлаахи зүйлнүүдые эльгээхые Минометно бүү зэбсэгэй Наркомадые үилгалха гэбэл:

200 тракторна плуг,
300 сенокосилка,
500 сортировка.

МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХАНГАЛГА ТУХАЙ

42. СССР-эй Наркомземэй хубаабаряар, тэрэонэй III-дахи квартал фондһоо 1943 оной сентябриин 5 хүртэр хүдөө-ажахын запасна частнуудые ба материалнуудые Смоленскэ, Калининска, Орловско, Воронежско, Ростовско, Сталинградска областьнуудта, Краснодарска ба Ставропольска хизаарнуудта ба Украинска ССР-тэ эльгээхые Наркомчермет, Наркомцветмет, Наркомстанкостроени, Наркомрезинопром, Наркомтекстильпром, Наркомсредмаш, Наркомминвооружени, РСФСР-эй Наркомместпромые үилгалха.

43. Сүлөөлэгдэһэн районуудта байгуулалтын ба һэргээлгын хүдэлмэринүүдые хэхын тулада 1943 оной IV-дэхи кварталайнгаа хубаабаринн түүсэб соо СССР-эй Наркомземдэ дооро заагдаһан зүйлнүүдые табихаар хараалхые ССР Союзай Госплание үилгалха гэбэл:

10 мянган кубометр монсогор модо
10 мянган кубометр хюрөөдэмэл модо
250 кубометр фанерэ
100 мянган кв. метр сонхын шэл
500 тонно цемент
2.500 рулон толи
15 тонно олифа
10 тонно сурик
5 тонно белилэ
50 тонно проволочно хадааһан.

44. Краснодарска ба Ставропольска хизаарнуудай, Ростовско, Сталинградска, Воронежско, Курска, Орловско, Калининск ба Смоленскэ областьнуудай ба Украинска ССР-эй сүлөөлэгдэһэн районуудай тракторна паркые намарай полевой хүдэлмэринүүдэй үедэ ба намарубэлэй заһабариин үедэ запасна частнуудаар хангахын тулада 1943 оной III-дахи квартала Глававтотракторсбыдэй хубаабаряар тэдэнэртэ табигдаһан запасна частнуудые, тракторна электротухеэрэлгэнүүдэй детальнуудые, карбюраци, шарико-роликово подшипнигуудые ба резино-асбестээр бүтээһэн юумэнүүдые энэ оной сентябриин 1 хүртэр бүхыдэнь тээжэ эльгээхэ ябадалые дүүргэхые Наркомсредмаш, Наркомтанкопром ба Наркомрезинопромые үилгалха.

1943 оной IV-дэхи квартала ба 1944 оной 1-дэхи квартала түүсэбтэ оруулжа 1926—27 онуудай шубилашагүй сэнгээр тракторай запас частнуудые бэлэдхэхэ ба тээжэ ябуулха гэбэл:

Краснодарска хизаарта — 3.316.8 мянган тухэригэй механическа детальнуудые, 359.6 мянган тухэригэй электрооборудованиие, 84.8 мянган тухэригэй карбюраци, 76.8 мянган тухэригэй резино-асбестовэ хэрэгсэлнүүдые ба 24.190 шарико-роликово подшипнигые;

Ставропольска хизаарта — 2.023 мянган тухэригэй механическа детальнуудые, 244.2 мянган тухэригэй электрооборудованиие, 55.2 мянган тухэригэй карбюраци, 47.4 мянган тухэригэй резино-асбестовэ хэрэгсэлнүүдые ба 15.340 шарико-роликово подшипнигые;

Ростовско областьдо—3.457.2 мянган тухэригэй механическа детальнуудые, 352.8 мянган тухэригэй электрооборудовани, 90.4 мянган тухэригэй карбюраци, 75.6 мянган тухэригэй резино-асбестовэ хэрэгсэлнүүдые ба 24.020 шарико-роликово подшипнигые;

Сталинградска областьдо—3.674.4 мянган тухэригэй механическа детальнуудые, 455.4 мянган тухэригэй электрооборудовани, 120.8 мянган тухэригэй карбюраци, 70.8 мянган тухэригэй резино-асбестовэ хэрэгсэлнүүдые ба 26.000 шарико-роликово подшипнигые;

Украинска ССР-тэ—7.424.0 мянган тухэригэй механическа детальнуудые, 857.9 мянган тухэригэй электрооборудовани, 203.2 мянган тухэригэй карбюраци, 169.8 мянган тухэригэй резино-асбестовэ хэрэгсэлнүүдые ба 52.985 шарико-роликово подшипнигые;

Воронежско областьдо 3.010.6 мянган тухэригэй механическа детальнуудые, 409.2 мянган тухэригэй электрооборудовани, 92.8 мянган тухэригэй карбюраци, 70.8 мянган тухэригэй резино-асбестовэ хэрэгсэлнүүдые ба 24.600 шарико-роликово подшипнигые;

Курска областьдо—1.512,1 мянган тухэригэй механическа детальнуудые, 198.0 мянган тухэригэй электрооборудовани, 45,6 мянган тухэригэй карбюраци, 36,0 мянган тухэригэй резино-асбестовэ хэрэгсэлнүүдые ба 11.905 шарико-роликово подшипнигые;

Орловско областьдо—1.270,2 мянган тухэригэй механическа детальнуудые, 161,7 мянган тухэригэй электрооборудовани, 46,6 мянган тухэригэй карбюраци, 22,8 мянган тухэригэй резино-асбестовэ хэрэгсэлнүүдые ба 9.100 шарико-роликово подшипнигые;

Калининска областьдо—905,2 мянган тухэригэй механическа детальнуудые, 112,2 мянган тухэригэй электрооборудовани, 33.6 мянган тухэригэй карбюраци, 15,0 мянган тухэригэй резино-асбестовэ хэрэгсэлнүүдые ба 6.215 шарико-роликово подшипнигые;

Смоленскэ областьдо—823,3 мянган тухэригэй механическа детальнуудые, 99,0 мянган тухэригэй электрооборудовани, 28,0 мянган тухэригэй карбюраци, 15,0 мянган тухэригэй резино-асбестовэ хэрэгсэлнүүдые ба 5.585 шарико-роликово подшипнигые.

Энэ тогтоолоор хубаагдаһан запас частнуудые, электрооборудовани, карбюраци, резино-асбестовэ хэрэгсэл ба шарико-роликово подшипнигуудай 50 процентые 1943 оной ноябриин 15 хүртэр тээжэ ябуулха ба 50 процентыень 1944 оной февралиин 1 хүртэр тээжэ ябуулха.

45. Сүлөөлэгдэһэн районуудта эльгээхэ запас частнуудые ба материалнуудые тэзхэ ватонуудые һаад таһалдаг гүйтөөр үгэхэ ябадалые хангахые, жэжэ хүби болгон ябуулха дефицитнэ детальнуудай багажые тушаан абахые ба пассажирска, сэрэгэй поезднуудта ватонуудые залган үгэхые НКПС-ые үилгалха. Запас частнуудые ба материалнуудай ашаа тээбэриин түүмэр замаар нэбтэрэлгые үдэр бүри хянаха ябадалые эмхидхэхэ ба эдэнүүдые оборонно ашаа тээбэритэй нэгэн адлаяр нэбтэрүүлхэ.

СҮЛӨӨЛЭГДЭҺЭН РАЙОНУУДТА КАДРНУУДЫЕ ЭЛЬГЭЭХЭ ТУХАЙ

46. Воронежско, Курска, Сталинградска, Ростовско, Калининска, Орловско ба Смоленскэ областьнуудһаа, Краснодарска ба Ставропольска хизаарнуудһаа, Украинска ССР-һээ өнөөлгэдэһэн газар ажалай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө-ажахын мэргэжэлтэдые урдань хүдэлмэрилжэ байһан газартань 1943 оной октябриин 15-һаа оройтуулхагүйтөөр нэн дары гэдэргэпь командировалхые рестуубликануудай совнаркомуудые, крайисполком ба облисполкомуудые, союзна республикануудай компартиин ЦК-нүүдые ВКП(б)-гэй Обком ба крайкомуудые үилгалха.

47. Сүлөөлэгдэһэн районуудай газартаряалангай эмхи зүргаануудта хүдэлмэрилхөөр бусаха хүдөө-ажахын мэргэжэлтэй ба бүхы хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэ СССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1943 оной январиин 23-ай 89 номерой тогтоолой 11-дэхи пунктэй зохилуулан материальна мөнгөлэлтэнүүдые олгохо ба хүдэлмэрилхэ газартаа ошохо замайнь гаргашада мөнгөн тэдхэмжэ үгэхэ ябадалые тогтоохо.

Трактор ба хүдөө-ажахын машинануудые тээжэ ябуулха тухай гаргашада ба өнөөлгэдэһэн хүдэлмэрилэгшэдые бусааха тухайн гаргашые бүтүүлхын тулада юрэнхы сметэһээ 10 миллион тухэриг хүртэр гаргашалхые СССР-эй Наркомземдэ зүбшөөрхэ.

48 1943 ондо хүдөө-ажахын ВУЗ ба техникумуудые дүүргэһэн залуу мэргэжэлтэдэһээ: Воронежско областьдо —25 агроном, 3 зоотехник, 7 землеустроитель, 3 инженер-механик, 7 ветврач; Курска областьдо—68 агроном, 8 зоотехник, 12 ветврач, 11 землеустроитель, 10 инженер-механик; Сталинградска областьдо—17 агроном, 1 зоотехник, 5 землеустроитель, 1 гидротехник, 9 инженер-механик; Ростовско областьдо—21 агроном, 12 зоотехник, 12 ветврач, 2 гидротехник, 6 инженер-механик; Калининска областьдо—16 агроном, 1 зоотехник, 8 ветврач; Орловско областьдо—18 агроном, 7 ветврач, 5 землеустроитель, 7 инженер-механик; Смоленскэ областьдо—7 агроном, 6 ветврач, 3 инженер-механик; Краснодарска хизаарта—18 агроном, 10 зоотехник, 10 ветврач, 5 землеустроитель, 2 гидротехник, 8 инженер-механик; Ставропольска хизаарта—17 агроном, 10 зоотехник, 12 ветврач, 4 гидротехник, 3 инженер-механигые эльгээхые ССР Союзай Наркомземые үилгалха.

МТС-ууд тэ ГОРЮЧИ БА ТОҺО ЗӨӨН ДАСАРХА ТУХАЙ

49. Сүлөөлэгдэһэн районуудта хүдэлмэрие һэргээхэ ябадалда ба хүдөө ажахыда зорюулагдаһан хубаагдаһан фондтуудта горючи ба тоһо ашажа эльгээхэ ябадалые яабашье дооро заагдаһан болзорнуудта дүүргэхые СССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи Главнефтеснабые үилгалха гэбэл:

	Августын фондтуудаар	Сентябриин фондтуудаар
Калининска область	24 VIII	10 IX
Смоленскэ область	25 VIII	5 IX
Орловско область	25 VIII	10 IX
Курска область	27 VIII	10 IX
Воронежско область	27 VIII	19 IX
Сталинградска обл.	25 VIII	15 IX
Ростовско область	27 VIII	22 IX
Краснодарска хизаар	27 VIII	20 IX
Ставропольска хизаар	27 VIII	20 IX
Украинска ССР	25 VIII	14 IX

Сүлөөлэгдэһэн районуудта автобензин Грозный, Саратов ба Москвааһаа ашажа ябуулдагтал адлаяр үйлдэхэ.

50. Сүлөөлэгдэһэн районуудта 1943 оной 3-дахи квартала дооро заагдаһан тоото нефтепродуктнуудые нэмэжэ үгэхые СССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи Главнефтеснаб ба СССР-эй Наркомземые үилгалха гэбэл:

	Тонноор	
	Керосин	Автобензин
Орловско областьдо	3000	80
Курска областьдо	3000	150
Калининска областьдо	2000	70
Смоленскэ областьдо	1000	100
Украинска ССР-тэ	1500	100
Хамта	10500	500

6.000 тонно керосин ба 250 тонно автобензин Главнефтеснабай ресурсһаа гаргажа, бусадыень СССР-эй Наркомземэй фондһоо гаргаха.

51. НКПС-ые үилгалха гэбэл:

а) Главнефтеснабай продукт зөөлгын түүсэбтэ оролгуулжа, энэ тогтоолой 1-дэхи пунктаар хараалагдаһан болзорто сүлөөлэгдэһэн районуудта горючи ба тоһо тээжэ ябуулхын тулада цистерниэ үгэхэ ябадалые хангаха:

б) 1943 оной август—сентябриин үедэ Грозный—Армавир гэдэг керосинопроводагаар бүлэлгэ хэхын тулада Махач-Калаһаа Грозный хүртэр керосин зөөхэ нэгэ вертушка гурбан үйлдэрэй болзорто эмхидхэхэ.

52. Бүхы нефтепродуктнуудые Калининска, Смоленскэ, Курска, Орловско областьнуудта ба Украинска ССР-тэ, мөн тэрэшэлэн Грозный-һоо бензин Махач-Калаһаа автол ба лигроин Ростовско областьдо, Краснодарска ба Ставропольска хизаарнуудта тээлгэхэ ябадалые СССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи Главнефтеснабай үйлдүүлгээр сэрэгэй транспортаар үйлдэхые Улаан Армиин тылэй начальникые үилгалха.

53. Сталинградска, Воронежско ба Тульска областьнуудта эльгээхын тулада 1943 оной сентябриин 1 хүртэр Камышин ба Сталинграттахи перегрузочна нефтебазада 32.000 тонно трактарна керосин, 3.000 тонно лигроин ба 3.000 тонно дизельнэ тулишэ бүгахые СССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи Главнефтеснаб ба Наркомречфлотые үилгалха.

54. Хойто Кавказай ба Украинска ССР-эй районуудта эльгээхын тулада 1943 оной сентябриин 5 хүртэр Махач-Калада 12.000 тонно трактарна керосин, 4.500 тонно лигроин ба 4.500 тонно автол бүгалгахые СССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи Главнефтеснаб ба Наркомречфлотые үилгалха.

55. Сүлөөлэгдэһэн районуудые хагахын тулада трактарна керосин ресурсые ехэдхэхэ зорилгостойгоор пролизно заводуудта трактарна керосинай орондо гэрэлэй керосин эльгээхэ СССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи Главнефтеснабта зүбшөөрхэ.

56. Хүдөө-ажахыда эльгээхын тулада Орско нефтеболбосоруулха заводэрэ 1943 оной сентябриин 15 хүртэр 6.000 тонно трактарна керосин болбосоруулан гаргахые Наркомнефтинне үилгалха.

57. Грозный-Армавир гэдэг керосинопроводагай таһаралтагүй хүүдэлмэрие хангахыень СССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи Главнефтеснабые үилгалха. Мөн Махач—Кала—Грозный гэдэг керосинопроводагай таһаралтагүй хүүдэлмэрие хангахыень Наркомнефтинне үилгалха.

VII. Колхознигууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай гэр байрые һэргээхэ ба барихы талаар туһаламжа үзүүлхэ хэмжээнүүд тухай

1. Мөнөө үедэ землянкануудта ба һаһдархай гэрнүүд сбогуур һуужа байһан колхознигууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшадые бүтэн гэр байрада оруулха ябадалые хангахын тулада немецкэ эзэмдэгшэдэһээ сүлөөлэгдэһэн тосхон, город ба хүдэлмэришэй посёлогуудта нютагай барилгын материалаар шэнэ гэр байра бариха ба хуушаниие һэргээхые Курска, Орловско, Воронежско, Калининска, Сталинградска, Ростовско областьнуудай, Краснодарска ба Ставропольска хизаарнуудай партийна ба советскэ эмхи зүргаануудай хойшолуулшагүй зорилго гэжэ тоолохо.

2. 1943 ондо барилгануудые хангаха ба эксплоатациде оруулхые РСФСР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй вохихо обкомуудые, крайкомуудые, обл (край) исполкомуудые үилгалха гэбэл:

Курска областьдо—жэлдээ 2.500 тонно блок бүтээхэ хүүсэтэй глинобитнэ блогой завод ба тус бүриндөө 20.000 квадратна метр камышит бүтээхэ хүүсэтэй камышит бүтээлгын хөөр завод;

Орловско областьдо — Мценск ба Орёлой оршондо—тус бүриндөө жэлдээ 235.000 шулуу гаргаха хүүсэтэй шлакобетонно шулуунай хөөр завод;

Воронежско областьдо—Острогожско ба Россошын оршонуудта тус бүриндөө жэлдээ 20.000 квадратна метр плита гаргаха хүүсэтэй камышитова плита бүтээлгын хөөр завод; тус бүриндөө жэлдээ 235.000 блогой хүүсэтэй паровой шлак ба известиин база дээрэ хүдэлмэрилхэ шлакобетонно блогой завод; Воронеж городто жэлдээ 2.5 мянган тонно глинит бүтээхэ хүүсэтэй глинит ба блок бүтээлгын завод;

Калининска областьдо—Ржев городто кирпичнэ заводай гофманска пештнүүдэй нагые заһан таарууллжа, жэлдээ 15.000 тонно известь гаргаха хүүсэтэй известково завод; Старица ба Торжок городуудта тус бүриндөө жэлдээ 2.000 тонно известь гаргаха хүүсэтэй нэгэ—нэгэ известково завод; тэрээнһээ гадна жэлдээ 20.000 метр детальнуудые гаргаха хүүсэтэй барилгын детальнуудые бэлэдхэхэ Шлинскэ модозаһабарилгын заводые ба 400 мянган нереспиэ ба 200.000 квадратна метр керамическа плитка гаргаха хүүсэтэй Калинин городтохи «Пионер» гэдэг черепично-плиточнэ заводые.

Сталинградска областьдо Сталинград ба Камышин городуудай оршондо тус бүриндөө жэлдээ 2.5 мянган тонно хүүсэтэй глинит ба блок бүтээлгын хөөр завод; Камышин городто—Баскунчагай оршондо жэлдээ 1.000 тонно хүүсэтэй гипсовэ залежай база дээрэ алибастрова завод;

Ростовско областьдо Ростов ба Шахты городуудай оршондо тус бүриндөө жэлдээ 235.000 блок бүтээхэ хүүсэтэй шлакобетонно блок бүтээлгын хөөр завод. Батайска, Азовой оршондо тус бүриндөө жэлдээ 20.000 квадратна метр плитын хүүсэтэй камышитова плита бүтээлгын хөөр завод; Каменскын оршондо-багахан цементнэ завод;

Краснодарска хизаарта—Майкоп городой оршондо жэлдээ 5.000 тонно известиин хүүсэтэй известково завод, жэлдээ 20.000 квадратна метрын хүүсэтэй камышитова плита бүтээлгын завод, жэлдээ 235.000 блогой хүүсэтэй шлакобетонно блогой завод, мөн тэрэшэлэн Краснополянска рудник дээрэ жэлдээ 25.000 квадратна метрын хүүсэтэй кровельнэ сланец маштажа ашаха үйлэдбэрие һэргээхэ ба Армавир городто тоһоной заводой хаядаһанай база дээрэ жэлдээ 3.000 тоннын хүүсэтэй зольцементын үйлэдбэри эмхидхэхэ;

Ставропольска хизаарта тус бүриндөө жэлдээ 1.000 тоннын хүүсэтэй алебастр гаргаха ба алебасторааар юумэ бүтээхэ хөөр завод, мөн тэрэшэлэн ракушечникһаа жэлдээ 3 мянгаһаа үүсөөн бэ шулуу бэлэдхэхэ үйлэдбэрие 194 ондо эмхидхэхэ.

3. Куйбышевска областиин Алексиевска ба Краснотлинска алебастровэ заводуул дээрэ гипсовэ шулуу гаргаха ябадалые тус бүриндөө жэлдээ 100 мянган тоннодо хүргэхые РСФСР-эй Наркомместпромматериалые үилгалха.

4. Кавскын адагтахи рудник дээрэ гипсовэ шулуу абалые 1943 оной 100 мянган тоннодо хүргэхые СССР-эй Наркомместпромматериалые үилгалха.

5. Һара бүри 80—80 байрын хэмжээтэйгээр стандартна гэрнүүдые барихаа 13 заводые 1943 ондо байгуулхые, тэрэ тооло Смоленскэ областьдо 4 завод, Калининска областьдо—3 завод ба Орловско областьдо—5 завод байгуулхые энээнэй хөөр заводые Курска областьдо байгуулхые СССР-эй Наркомстройматериалые үилгалха.

6. Хүнэй һууха гэр байрын барилгада хэрэглэгдэхэ 100 мянган кубометр модо отолхо газар Курска облисполкомдо ба 200 мянган кубометр модо отолхо газар Орловско облисполкомдо таһалан үгэхые СССР-эй СНК-гэй дэргэдэхи Главлесохраные үилгалха.

(Үргэлжэлэлынь удаадахи номертоо)

Харюусалгата редактор
Ц. ГАЛСАНОВ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. ТЕЛЕФОНЫ: зам. редактора —3-23; секретариата и отдела партийной жизни—3-23 (2 зв.); отделов: сельско-хозяйственного и писем—7-55; пром. и транспорта 7-55 (2 зв.); об'явлений—2-64 (2 зв.).